EUROOPA PARLAMENT 2009–2014

Istungidokument

17.4.2013

B7-0167/2013 }
B7-0173/2013 }
B7-0175/2013 }
B7-0176/2013 }
B7-0178/2013 } RC1

RESOLUTSIOONI ÜHISETTEPANEK

vastavalt kodukorra artikli 122 lõikele 5 ja artikli 110 lõikele 4,

asendades järgmiste fraktsioonide esitatud resolutsiooni ettepanekuid:
Verts/ALE (B7-0167/2013)
PPE (B7-0173/2013)
S&D (B7-0175/2013)
ALDE (B7-0176/2013)
ECR (B7-0178/2013)

Inimõiguste olukord Kasahstanis
(2013/2600(RSP))

José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Tunne Kelam, Elmar Brok, Cristian Dan Preda, Bernd Posselt, Eija-Riitta Korhola, Monica Luisa Macovei, Sari Essayah, Philippe Boulland, Jean Roatta, Petri Sarvamaa, Laima Liucija Andrikienė, Zuzana Roithová, Lena Kolarska-Bobińska, Anne Delvaux, Jarosław Leszek Wałęsa, Bogusław Sonik, Krzysztof Lisek
fraktsiooni PPE nimel
Véronique De Keyser, Liisa Jaakonsaari, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Joanna Senyszyn, Pino Arlacchi, Ana Gomes
fraktsiooni S&D nimel
Leonidas Donskis, Graham Watson, Marietje Schaake, Niccolò Rinaldi, Alexander Graf Lambsdorff, Ramon Tremosa i Balcells, Marielle de Sarnez,

Sarah Ludford, Kristiina Ojuland, Robert Rochefort, Sonia Alfano, Johannes Cornelis van Baalen, Izaskun Bilbao Barandica, Hannu Takkula
fraktsiooni ALDE nimel
Nicole Kiil-Nielsen, Franziska Keller, Barbara Lochbihler, Bart Staes, Rui Tavares, Raül Romeva i Rueda
fraktsiooni Verts/ALE nimel
Charles Tannock, Valdemar Tomaševski, Marek Henryk Migalski
fraktsiooni ECR nimel

Euroopa Parlamendi resolutsioon inimõiguste olukorra kohta Kasahstanis (2013/2600(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Kasahstani kohta, kaasa arvatud 15. märtsi 2012. aasta resolutsiooni Kasahstani kohta[1], 15. detsembri 2011. aasta resolutsiooni ELi Kesk-Aasiat käsitleva strateegia rakendamise kohta[2] ja 17. septembri 2009. resolutsiooni Jevgeni Žovtise juhtumi kohta Kasahstanis[3],

– võttes arvesse oma 22. novembri 2012. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi soovitustega nõukogule, komisjonile ja Euroopa välisteenistusele Euroopa Liidu ja Kasahstani vahelise laiendatud partnerlus- ja koostöölepingu üle peetavate läbirääkimiste kohta[4],

– võttes arvesse kõrge esindaja Catherine Ashtoni pressiesindaja 9. oktoobri 2012. aasta avaldust Vladimir Kozlovi kohtuprotsessi kohta Kasahstanis ja kõrge esindaja 17. jaanuari 2012. aasta avaldust parlamendivalimiste kohta Kasahstanis,

– võttes arvesse Rahvusvahelise Juristide Komisjoni 13. veebruari 2013. aasta õiguslikku arvamust distsiplinaarmenetluste kohta juristide vastu Kasahstanis,

– võttes arvesse OSCE meediavabaduse valdkonna esindaja 25. jaanuari 2012. aasta avaldust meedia olukorra kohta Kasahstanis,

– võttes arvesse OSCE demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo direktori 1. veebruari 2012. aasta avaldust Kasahstani opositsiooni mahasurumise kohta,

– võttes arvesse organisatsiooni International Partnership for Human Rights (IPHR) 20. märtsi 2013. aasta avaldust pealkirjaga „Ülevaade inimõigustega seotud probleemidest Kasahstanis”,

– võttes arvesse kodukorra artikli 122 lõiget 5 ja artikli 110 lõiget 4,

A. arvestades, et pärast Kasahstani peaprokuröri poolt 20. novembril 2012 algatatud kohtuasja keelustas Almatõ ringkonnakohus 21. detsembril 2012 registreerimata opositsioonipartei „Alga!”, süüdistades viimast ekstremismis; arvestades, et nimetatud keeluga tehakse Vladimir Kozlovi abikaasa Alija Turusbekova isiklikult vastutavaks;

B. arvestades, et 25. detsembril 2012 keelustati ekstremismisüüdistuste alusel mitmed opositsioonilised meediaväljaanded, sealhulgas kaheksa Kasahstani ajalehte ja 23 uudisteportaali, mis on prokuröri sõnul „üks ühendatud meediaväljaanne Respublika”; arvestades, et apellatsioonikohus kinnitas selle otsuse 22. veebruaril 2013 ning selle tulemusena keelati asjaomastel ajakirjanikel oma erialal töötamine;

---

[1] P7_TA(2012)0089.
[2] P7_TA (2011)0588.
[3] ELT C 224 E, 19.8.2010, lk 30.
[4] P7_TA(2012)0459.

C. arvestades, et Kasahstan on rahvusvaheliselt oluline riik ning on kogu piirkonna poliitilise ja sotsiaalmajandusliku arengu, samuti julgeolekuolukorra jaoks äärmiselt suure tähtsusega; arvestades, et Kasahstanil on olnud Kesk-Aasias positiivne roll ning ta on püüdnud arendada heanaaberlikke suhteid naaberriikidega, jätkata piirkondlikku koostööd ja lahendada kõik kahepoolsed küsimused rahumeelsel viisil; arvestades, et EL on eluliselt huvitatud poliitilise, majandusliku ja julgeolekukoostöö tugevdamisest piirkonnaga, vajades selleks tihedaid ja avatud suhteid Kasahstaniga;

D. arvestades, et Kasahstan on pikka aega piiranud tähtsaimaid kodaniku- ja poliitilisi õigusi, nagu kogunemisvabadus, sõnavabadus ja usuvabadus; arvestades, et viimase kahe aasta jooksul on põhiõiguste järgimine vähenenud ja pärast Žangaözeni piirkonnas 2011. aasta detsembris aset leidnud vägivaldseid sündmusi suruti 2012. aastal valitsuse kritiseerijaid varjamatult maha;

E. arvestades, et viimaste kuude jooksul on mitmed opositsioonijuhid, inimõiguste kaitsjad, ajakirjanikud ja kodanikuühiskonna osalejad kogenud tagakiusamist ja neid on kohtu alla antud, mis mõnedel juhtudel on viinud vanglakaristuseni;

F. arvestades, et 13. märtsil 2013 keeldus kassatsioonikohus käsitlemast apellatsiooni Vladimir Kozlovi kohtuasjas; Kozlov mõisteti seitsmeks ja pooleks aastaks vangi kogu vara konfiskeerimisega, süüdistatuna „ühiskondlike lahkhelide õhutamises”, „konstitutsioonilise korra vägivaldsele kukutamisele õhutamises” ja „organiseeritud rühmituse loomises ja juhtimises kuritegude toimepanemiseks”; arvestades, et Kozlov koostab praegu apellatsiooni ülemkohtule, mis on tema kohtuasjas viimane instants;

G. arvestades, et 7. detsembril 2012 mõisteti inimõiguste kaitsja Vadim Kuramšin 12 aastaks vangi, süüdistatuna väljapressimises ringkonnakohtuniku assistendilt; arvestades, et apellatsioonikohus kinnitas selle otsuse 14. veebruaril 2013; arvestades, et hr Kuramšin vahistati uuesti, kui ta pöördus septembris tagasi OSCE konverentsilt Varssavis, olles vabaks lastud pärast eelmist kohtuprotsessi 2012. aasta augustis;

H. arvestades, et Kasahstani valitsus kavatseb alustada uue riikliku inimõiguste tegevuskava väljatöötamist aastateks 2013–2020;

I. arvestades, et Kasahstani ametivõimud on moodustanud peaprokurörile alluva töörühma karistusseadustiku muutmiseks; arvestades, et 15. ja 16. märtsil 2013 toimus ümarlaud teemal „Kasahstani karistusseadustiku muutmine õigusriigi põhimõtete alusel”, milles osales Veneetsia komisjoni delegatsioon, et anda reformi osas nõu; arvestades, et Euroopa Parlament on tungivalt nõudnud, et Kasahstani ametivõimud viiksid kriminaalõiguse vastavusse rahvusvaheliste normidega, sealhulgas muudaks artiklit 164 „ühiskondlike lahkhelide õhutamise” kohta;

J. arvestades, et Kasahstani ametivõimud on korduvalt kasutanud süüdistust „ühiskondlike lahkhelide õhutamine” – see on ebamäärane ja laialivalguv süüdistus, mille alusel saab muuta kuriteoks sõnavabaduse ja kogunemisvabaduse õiguspärase kasutamise, mis on kaitstud inimõigusi käsitleva rahvusvahelise õigusega;

K. arvestades, et 1. jaanuaril 2013 algas kolmeaastane periood, mil Kasahstan on ÜRO Inimõiguste Nõukogu (UNHRC) liige;

L. arvestades, et Kasahstan on Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) liikmena – mille eesistuja ta 2010. aastal oli – võtnud endale kohustuse austada ja rakendada nimetatud organisatsiooni aluspõhimõtteid;

M. arvestades, et laim on endiselt kriminaalkorras karistatav ja arvestades, et 10. juuli 2009. aasta seaduses info- ja teabeedastusvõrgustikke käsitlevatesse õigusaktidesse muudatuste ja täienduste tegemise kohta võrdsustatakse internetiressursid (veebilehed, jututoad, blogid, foorumid) massimeedia väljaannetega ning nendele ja nende omanikele pannakse vastutus samade rikkumiste eest;

N. arvestades, et 2012. aasta novembri lõpus külastas kõrge esindaja / asepresident Ashton Kesk-Aasiat ja Kasahstani, samal ajal kui seadusega keelustati opositsiooni ja meediaväljaannete tegevust; arvestades, et Ashton sellel teemal avaldusi ei teinud;

O. arvestades, et ÜRO inimõiguste ülemvolinik Navi Pillay kutsus pärast oma kahepäevast visiiti Kasahstani 2012. aasta juulis ametivõime üles võimaldama Žangaözeni sündmuste, nende põhjuste ja tagajärgede küsimuses sõltumatut rahvusvahelist uurimist;

1. rõhutab, et ELi ja Kasahstani suhted on olulised ning et majandusalast ja poliitilist koostööd tuleb tugevdada kõikides valdkondades; rõhutab ELi suurt huvi püsivate suhete vastu Kasahstaniga majandusalase ja poliitilise koostöö vallas;

2. kritiseerib teravalt kohtu otsust keelustada ekstremismis süüdistatuna opositsiooniparteide, sh registreerimata partei „Alga!”, samuti ka peamiste sõltumatute meediaväljaannete tegevus, arvestades et sellega rikutakse sõna- ja kogunemisvabaduse põhimõtteid ning tekitatakse suurt muret seoses sõltumatu meedia ja opositsiooni edasise represseerimisega;

3. kutsub ametivõime üles austama OSCE normidega kehtestatud põhimõtteid ja kohustusi sõnavabaduse, ühinemis- ja kogunemisvabaduse kohta; julgustab Kasahstani käsitlema esitatud kriitikat mitte kui ähvardust, vaid kui konstruktiivset vahendit poliitika ja kaasatuse parandamiseks;

4. rõhutab, et Alija Turusbekovat ei saa pidada vastutavaks kolmandate isikute tegude eest;

5. kutsub ELi ja liikmesriike üles otsima tagatisi, mille abil kaitsta ajakirjanikke, opositsiooniaktiviste ja inimõiguste kaitsjaid ning nende perekondi – eelkõige neid, kes külastavad ELi institutsioone, et arutada inimõiguste küsimusi – mis tahes edaspidiste isiklike ähvarduste, surve ja tagakiusamise eest;

6. väljendab taas muret opositsiooniliidrite, ajakirjanike ja juristide vahistamise pärast kohtumenetluste põhjal, mis ei vasta rahvusvahelistele standarditele, ning kinnitab oma nõudmist vabastada kõik isikud, kes on süüdi mõistetud hägusate kriminaalsüüdistuste põhjal, mida on alust pidada poliitiliselt motiveerituks, sh Vladimir Kozlov, Vadim Kuramšin ja Roza Tuletajeva; väljendab muret seoses kohtuprotsesside erapooletusega ning kordab oma nõudmist tagada kohtuprotsesside läbipaistvus ja vastavus rahvusvahelistele

standarditele, loobuda süüdimõistvatest kohtuotsustest eelmainitud hägusate kriminaalsüüdistuste põhjal ning järgida rangelt kohtunike sõltumatuse põhimõtet;

7. kutsub Kasahstani ametivõime üles tagama rahvusvahelistele standarditele vastavaid kinnipidamistingimusi ning võimaldama asjakohast ravi kõigile kinnipeetavatele, sh opositsiooniliidrile Vladimir Kozlovile; nõuab hiljutises vanglasüsteemi reformis sisaldunud paranduste täielikku rakendamist ning edasisi parandusi, et saavutada vastavus rahvusvahelistele standarditele;

8. rõhutab tungivalt, et terrorismi- ja ekstremismivastast õiguspärast võitlust ei tohiks kasutada opositsiooni tegevuse keelustamiseks, väljendusvabaduse takistamiseks või kohtunike sõltumatuse kahjustamiseks;

9. rõhutab, et järjest suureneb Kasahstani tähtsus olulise rahvusvahelise partnerina regioonis, puudutagu see siis koostööd NATOga, toetust E3+3 läbirääkimistele Iraaniga või rahvusvahelise tuumkütusepanga asutamist Kasahstanis; tervitab Kasahstani soovi tegutseda aktiivselt vahendajana/edendajana kogu laiemat regiooni puudutavates rahvusvahelistes julgeolekuküsimustes; nõuab tungivalt, et Kasahstani ametivõimud peaksid kinni rahvusvahelistest kohustustest, millele nad on alla kirjutanud, sh neist, mis puudutavad õigusriigi põhimõtteid ja kohtunike sõltumatust;

10. kutsub Kasahstani üles looma õhkkonda, kus opositsiooniaktivistid, ajakirjanikud ja juristid saaksid vabalt tegutseda, muu hulgas ka vajalike õigusreformide abil; rõhutab ELi pühendumust Kasahstani nendes jõupingutustes toetada;

11. kutsub Kasahstani üles läbi vaatama oma religiooni puudutavaid õigusakte ning lõdvendama usulisele tegevusele ja selle registreerimisele kehtestatud piiranguid;

12. rõhutab seda, kui oluline on austada ja edendada töötajate õigust moodustada sõltumatuid ametiühinguid, streikida ja pidada tööandjatega kollektiivläbirääkimisi, kooskõlas Kasahstani kohustustega, mis tulenevad rahvusvahelisest õigusest inimõiguste valdkonnas;

13. väljendab heameelt Veneetsia komisjoni delegatsiooniga peetud dialoogi üle Kasahstani uue kriminaalmenetluse seadustiku teemal ning julgustab koostööd Veneetsia komisjoniga jätkama, et maksimaalselt ära kasutada selle kogemusi; rõhutab, et reformi eesmärk peaks olema kohtunike sõltumatuse ja õigusriigi põhimõtete tugevdamine ja rahvusvaheliste standardite täitmine; kinnitab oma nõudmist „ühiskondlike lahkhelide õhutamist” käsitleva artikli 164 muutmiseks ning kutsub Euroopa välisteenistust üles tähelepanelikult jälgima uue seaduse sisu ja reformi;

14. kinnitab oma nõudmist Kasahstani ametivõimudele rakendada ellu olemasolev inimõigusi käsitlev tegevuskava, lähtudes Veneetsia komisjoni soovitustest ning kasutades õigusriigialgatuse raames pakutavat ELi tehnilist abi; julgustab ja toetab Kasahstani tema jõupingutustes töötada välja uus inimõiguste tegevuskava aastateks 2013–2020; kutsub Kasahstani ametivõime üles tegema koostööd VVOdega;

15. väljendab heameelt ELi ja Kasahstani vahel regulaarselt toimuva inimõigustealase dialoogi üle; rõhutab ELi ja Kasahstani ametivõimude vahel toimuva inimõigustealase dialoogi tähtsust ning väljendab heameelt Kasahstani poolt ülesnäidatava konstruktiivse lähenemisviisi üle; nõuab dialoogi süvendamist, mis soodustaks sellise foorumi loomist, kus oleks võimalik küsimusi avatult arutada; rõhutab asjaolu, et dialoog peaks olema tulemuslik ja tulemuskeskne ning et sellesse tuleks võimalusel kaasata ka kodanikuühiskonna osalejad;

16. väljendab heameelt Kasahstani valitsuse poolt rakendatud rahvusvaheliste üliõpilaste vahetusprogrammide üle; rõhutab olulist mõju, mida selline välismaal viibimine avaldab Kasahstani üliõpilaste demokraatiaalasele haridusele; väljendab heameelt toetuse üle, mida Kasahstani ametivõimud osutavad tudengitele nende tagasipöördumisel;

17. kutsub ELi ja eriti Euroopa välisteenistust üles tähelepanelikult jälgima arenguid Kasahstanis, väljendama vajadusel oma muret Kasahstani ametivõimudele, pakkuma abi ning andma oma tegevusest regulaarselt aru Euroopa Parlamendile; kutsub Astanas asuvat ELi delegatsiooni üles etendama olukorra jälgimisel ennetavamat rolli, sh jälgima kohtuprotsesse ja külastama vanglaid;

18. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, Euroopa välisteenistusele, ELi inimõiguste eriesindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile, ÜRO Inimõiguste Nõukogule ning Kasahstani valitsusele ja parlamendile.